

Міністерство освіти і науки України  
Національний університет «Острозька академія»

«Затверджую»

Голова приймальної комісії

Національного університету

«Острозька академія»



*(Handwritten signature)*

І.Д.Пасічник

26 лютого 2018 р.

## ПРОГРАМА

вступного випробування з історії України

для вступників, які здобули вищу освіту

та осіб, які не менше одного року здобувають освітній ступінь бакалавра і

виконують у повному обсязі навчальний план,

для здобуття освітнього ступеня бакалавра за іншою спеціальністю

Програма вступного випробування з історії України для вступників ступеня бакалавра на основі базової та повної вищої освіти / Укладачі: Корнійчук Л.В., Конопка Н.О.- Острог: НаУОА, 2018.

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії НаУОА (Протокол № 2 від 26 лютого 2018 р.)

## 1. Пояснювальна записка

Програма навчальної дисципліни “Історія України” призначена для організації вивчення основних тем з історії України від найдавніших часів до сучасності, а також для систематизації отриманих знань, набутих умінь та навиків у процесі розв’язування конкретних прикладних завдань. Вона передбачає перевірку сформованих в учнів знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів, а також сформованості в учнів загальнопредметних історичних умінь.

Повинні знати і вміти:

- називати історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів, поняття, місця подій, обставини, учасників, результати подій, пам’ятки культури;
- визначати хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їх послідовність та синхронність, встановлювати відповідність між явищами, процесами, подіями та періодами, епохами;
- локалізувати історико-географічні об’єкти та історичні факти (події, явища, процеси) на карті;
- описувати хід, зовнішні ознаки подій, пам’ятки культури різних епох;
- характеризувати (визначати істотні характерні риси, складові, етапи, віхи) подій, явищ і процесів минулого, діяльність видатних історичних постатей;
- встановлювати відповідність між одиночними фактами і типовими загальними явищами, групувати (класифікувати) факти за вказаною ознакою;
- розпізнавати найвидатніші культурні пам’ятки, описувати їх, визначати архітектурно-стильові та мистецько-стильові відмінності пам’яток різних періодів історії України, розкривати їхнє значення в українській культурній спадщині;
- визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України;
- встановлювати причини та наслідки подій і явищ, оцінювати їх значення;
- давати визначення історичних понять й термінів, пояснювати їх і доречно вживати;
- працювати з історичними документами різного змісту, а саме: встановлювати відповідність між змістом фрагмента документа та певною епохою, аналізувати зміст фрагмента історичного документа та пояснювати основні ідеї, які він висвітлює.

## Зміст програми

### Стародавня історія України .

Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор’ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов’ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов’ян.

**Література:** 4, 5, 9, 11, 19, 28, 37, 39, 42, 52, 60, 64.

### Виникнення та розквіт Київської Русі.

Розселення східнослов’янських племінних союзів. Утворення Київської Русі. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого.

**Література:** 4, 5, 11, 12, 19, 28, 37, 39, 42, 52, 60, 64, 76, 77.

### Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинська держава.

Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава в Києві. Галичина та Волинь напередоді об’єднання. Об’єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила

Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Галицько-Волинська держава за нащадків Данила Романовича.

**Література:** 4, 5, 11, 12, 19, 28, 37, 39, 42, 52, 60, 64.

#### **Українські землі в складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.).**

Боротьба Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу інших держав. Польсько-литовські унії. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення українського козацтва. Соціально-економічне життя. Розвиток культури та освіти.

**Література:** 4, 5, 11, 13, 19, 28, 37, 39, 42, 52, 60, 64.

#### **Українські землі в другій половині XVI ст.**

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорізької Січі. Повстання 90-х років XVI ст. Утворення греко-католицької церкви. Розвиток культури й освіти. Братський рух.

**Література:** 4, 5, 11, 12, 19, 28, 37, 39, 42, 52, 60, 64.

#### **Початок Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.**

Причини, характер, особливості «козацької революції». Хід військових дій. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорізького. Зовнішньополітична діяльність уряду Б. Хмельницького.

**Література:** 1, 2, 3, 4, 11, 13, 16, 20, 23, 27, 33, 37, 39, 42, 44, 50, 51, 70, 75, 82, 85, 86.

#### **Українські землі наприкінці 50-х - у 80-ті рр. XVII ст.**

Гетьманування І. Виговського. Ухвалення Гадяцьких пунктів. Гетьманування Ю. Хмельницького. Поділ Гетьманщини. Гетьманування П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І. Самойловича. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Запорізька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

**Література:** 1, 2, 3, 4, 11, 13, 16, 20, 23, 27, 33, 37, 39, 42, 44, 50, 51, 62, 70, 75, 84, 85, 86, 90.

#### **Українські землі у другій половині XVIII ст.**

Гетьманування К. Розумовського. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Розгортання гайдамацького та опришківського рухів. Зміни в політичному становищі Правобережної України після поділів Речі Посполитої. Розвиток культури, науки, освіти.

**Література:** 1, 2, 3, 4, 11, 13, 16, 20, 23, 27, 31, 33, 37, 39, 42, 44, 50, 51, 62, 75, 82, 85, 86.

#### **Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII - у першій половині XIX ст.**

Приєднання українських земель до складу Російської імперії. Адміністративно-територіальний поділ українських земель. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. Розвиток національного руху. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Повстання під проводом У. Кармалюка.

**Література:** 4, 11, 13, 16, 36, 37, 42, 71, 73, 79.

#### **Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.**

Приєднання західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії, адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Реформи Марії Терезії та Йосифа II й українські землі. Діяльність «Руської трійці». Діяльність Головної руської ради.

**Література:** 4, 11, 13, 16, 36, 37, 39, 40, 42, 71, 73, 79.

### **Надніпрянська Україна в другій половині XIX ст.**

Реформи 60-70-х рр. XIX ст. і процеси модернізації в Україні. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху. Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства».

**Література:** 4, 11, 13, 16, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 71, 79.

### **Українські землі у складі Російської імперії на початку XX ст.**

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Становлення й консолідація української нації. Створення політичних партій Надніпрянщини. Самостійницька й автономістська течія в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Посилення національного гніту в Надніпрянській Україні в 1907-1914 рр. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.

**Література:** 4, 11, 13, 16, 26, 30, 31, 37, 42, 43, 54, 80.

### **Західноукраїнські землі на початку XX ст.**

Становище промисловості та сільського господарства. Активізація національного руху. Вплив Української греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення західноукраїнських земель. Боротьба політичних партій західноукраїнських земель за реформу виборчої системи.

**Література:** 4, 11, 13, 16, 26, 30, 31, 37, 42, 43, 54, 80.

### **Українська революція 1917-1921 рр.**

Революційні події в Україні в 1917 - на початку 1918 р. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення українців (Універсали Центральної Ради). Політика Української Центральної Ради (УЦР) щодо Тимчасового уряду та радянської Росії. Проголошення Української Народної Республіки. Війна радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР.

**Література:** 4, 11, 13, 14, 16, 26, 30, 31, 37, 42, 43, 47, 54, 69, 80.

### **Український державотворчий процес (1918 - 1920 рр.)**

Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу, Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Ухвалення Конституції УНР. Гетьманський переворот й утворення Української Держави. Утворення ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Акт злуки УНР та ЗУНР. Окупація військами Антанти півдня України. Денікінський режим в Україні. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Перший «Зимовий похід» Армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий «Зимовий похід» Армії УНР.

**Література:** 4, 11, 13, 15, 16, 17, 26, 30, 31, 35, 37, 42, 43, 54, 59, 65, 69, 80.

### **Україна в 1929-1938 рр.**

Радянська модернізація в Україні. Точки зору керівників Радянської держави на форми та методи кооперування сільського господарства. Суть суцільної колективізації та методи її проведення. Голодомор 1932-1933 рр.: причини, наслідки. Суспільно-політичне та культурно-релігійне життя. Репресії кін. 1920-30-х рр. «Розстріляне відродження». Згорання українізації.

**Література:** 4, 10, 11, 13, 16, 26, 30, 31, 34, 37, 42, 43, 46, 54, 57, 65, 66, 69, 80.

### **Україна під час Другої світової та Великої Вітчизняної воєн (1939-1945 рр.)**

Початок Другої світової війни. Приєднання Західної України, Південної та Північної Бессарабії та Північної Буковини до складу УРСР. Українські землі в геополітичних інтересах

СРСР та Німеччини. Початок Великої Вітчизняної війни. Встановлення нацистського окупаційного режиму. Розгортання радянського партизанського руху.

Діяльність ОУН-УПА. Визволення України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Перемога у Великій Вітчизняній війні.

**Література:** 10, 11, 16, 25, 26, 37, 39, 42, 43, 48, 50, 55, 63, 64, 81.

### **Повоєнна відбудова та розвиток України в 1946 – на початку 1950-х рр.**

Зовнішньополітична діяльність УРСР. Адміністративно-територіальні зміни. Відбудова промисловості. Голод в Україні 1946-1947 рр. Радянізація західних областей України. Боротьба ОУН та УПА. Політико-ідеологічне і культурне життя України.

**Література:** 8, 11, 16, 26, 42, 43, 50, 55, 58, 69, 81.

### **Україна в період загострення кризи радянської системи (1965-1985 рр.)**

Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні (середина 1960 - початок 1980-х рр.). Кадрові зміни в політичному керівництві УРСР. Конституція УРСР 1978 р. Спроби економічних реформ у другій половині 1960-х рр. Розвиток атомної енергетики. Тенденції розвитку соціальної сфери. Культура і духовне життя. Опозиційний рух.

**Література:** 8, 11, 42, 43, 49, 55, 58, 67, 69, 81.

### **Розпад СРСР та відродження незалежності України. Україна в умовах незалежності.**

Початок «перебудови». Загострення соціально-економічної кризи. Фінансове становище та рівень життя населення. Чорнобильська катастрофа. Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 1980-х рр. Політичні реформи. Формування багатопартійності. Ухвалення Декларації про державний суверенітет. Акт проголошення незалежності України. Проведення референдуму та виборів Президента України. Початок державотворчих процесів. Приватизація засобів виробництва. Лібералізація цін. Грошова реформа. Диференціація суспільства. Інтегрування України в європейське та світове співтовариство. Соціально-економічне та культурне життя.

**Література:** 11, 16, 37, 39, 42, 43, 50, 55, 67, 69, 81.

## **Список рекомендованої літератури**

1. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. – К., 1991.
2. Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. – К., 1993.
3. Апанович О. Розповіді про запорізьких козаків. – К., 1991.
4. Аркас М. Історія України-Русі. – К., 1990; Одеса – 1994.
5. Багалій Д. Нарис історії України. Доба натурального господарства. – К., 1994.
6. Багатопартійна Українська держава на початку ХХ ст. Програмні документи перших українських політичних партій. – К., 1992.
7. Бантиш-Каменський Д. Історія Малої Росії. – К., 1993.
8. Баран В. Україна після Сталіна: нарис історії 1953-1985. – Львів, 1992.
9. Баран В., Козак Д., Терпиловський Р. Походження слов'ян. – К., 1991.
10. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні. 1917-1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз у 2-х кн. – К., 1994.
11. Бойко О.Д. Історія України. – К., 2002.
12. Браїчевський М. Затвердження християнства на Русі. – К., 1989.
13. Браїчевський М. Конспект історії України. – К., 1993.
14. Великий українець: матеріали з життя та діяльність М. Грушевського. – К., 1992.
15. Верстюк В. Махновщина. – К., 1992.
16. Верстюк В., Дзюба О. Україна від найдавніших часів до сьогодення. Хронологічний довідник. – К., 1995.

17. Винниченко В. Відродження нації. – К., 1990.
18. Винокур О., Трубчанінов С. Давня і середньовічна історія України. – К., 1996.
19. Власов В. Історія України: Підручник для 7-го класу. – К.: Генеза, 2005.
20. Власов В. Історія України: Підручник для 8-го класу. – К.: Генеза, 2005.
21. Волковський В. Нестор Махно. Легенди і реальність. – К., 1994.
22. Гарань О. Убити дракона: З історії Руху та нових партій України. – К., 1993.
23. Голобуцький В. Запорізьке козацтво. – К., 1994.
24. Голод 1921-1923 років в Україні. Збірник документів і матеріалів. – К., 1993.
25. Голод в Україні 1946-1947: документи і матеріали. – К., Нью-Йорк, 1996.
26. Грицак Я. Нарис історії України. формування модерної української нації XIX-XX ст. – К., 2000.
27. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К., 1996.
28. Грушевський М. Історія України-Руси. У 12 кн. – К., 1991-1997.
29. Грушевський М. Очерки історії українського народу. – К., 1991.
30. Гунчак Т. Україна: перша половина XX ст.: Нариси політичної історії. – К., 1993.
31. Гупан Н. Новітня історія України: Навчальний посібник для 10-го класу. – К.: А.С.К., 2003.
32. Гуржій О. Українська козацька держава в другій половині XVIII ст.: кордони, населення, право. – К., 1994-1995. – кн. 12.
33. Гуржій О. Українська козацька держава в другій половині XVII-XVIII ст.: кордони, населення, право. – К., 1996.
34. Даниленко В., Касьянов Г., Кульчинський С. Сталінізм на Україні (20-30ті рр.) – К.; Едмонтон, 1991.
35. Державний центр УНР в екзилі. Статті і матеріали. – Філадельфія – К. – Вашингтон, 1993.
36. Дорошенко Д.І. Нарис історії України (від половини XVII ст.) – К., 1991. – Т.2.
37. Жуковський А., Субтельний О. Нарис історії України. – Львів, 1993.
38. Зайончковский П.А. Отмена крепостного права в России. – М., 1960.
39. Залізник Л. Нариси історії України. – К., 1993.
40. Ісаєвич Я. Україна давня і нова. Народ, релігія, культура. – Львів, 1996.
41. Історія русів. – К., 1991.
42. Історія України / за ред. Лановика Б.Д. – К., 2000.
43. Історія України: нове бачення. – К., 1996.
44. Історія українського війська. – Львів, 1992.
45. Колективізація і голод на Україні 1932-1933 рр: 36. документів і матеріалів. – К., 1993
46. Конквест Р. Жнива скорботи. Радянська колективізація і голодомор. – К., 1993.
47. Копиленко О.Л. Сто днів Центральної Ради. – К., 1992.
48. Косик В. Україна і Німеччина у Другій Світовій війні. – Париж; Нью-Йорк; Львів, 1993.
49. Котляр М. Історія України в життєписах визначених діячів. – К., 1991.
50. Котляр М., Кульчинський С. Довідник з історії України. – К., 1996.
51. Крип'якевич І. Богдан Хмельницький. – Львів, 1990.
52. Крип'якевич І. Історія України. – Львів, 1992.
53. Кульчицький С., Лях С., Марочко В. Становление основ социалистического уклада жизни крестьянства УССР. – К., 1988
54. Кульчицький С. Історія України: Підручник для 10-го класу. – К.: Генеза, 2003.
55. Кульчицький С. Історія України: Підручник для 11-го класу. – К.: Генеза, 2005.
56. Кульчицький С. Україна між двома війнами (192-1939 рр.) – К., 1999.
57. Куц М.Г. Питання колгоспного будівництва на Україні (1921-1941). – Львів, 1965
58. Липинський В. Релігія і церква в історії України. – К., 1995.
59. Литвин М., Науменко К. Історія ЗУНР. – Львів, 1995.
60. Лях Р. Історія України: Підручник для 7-го класу, К.: Генеза, 2003.
61. Международная комиссия по расследованию голода на Украине 1932-33 гг. Итоговый отчет. – К., 1992

62. Мицик Ю. Джерела з історії національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. – Дніпропетровськ, 1996.
63. Мірчук М. Степан Бандера. Символ революційної безкомпромісності. – Хмельницький, 1992
64. Мірчук П. Українська повстанська армія 1942-1945. – Львів, 1991.
65. Млиновецький Р. Нариси з історії українських визвольних змагань. 1917-1918 рр. – Львів, 1994.
66. Мухіна М. Упокорение голодом. Зб. докум. і матеріалів. – К., 1993
67. Нагаєвський І. Історія Української держави XX ст. – К., 1994.
68. Нариси з історії українського національного руху. – К., 1994.
69. Новітня історія України (1900-2000 рр.). – К., 2000
70. Переяславська Рада 1654 року (історіографія та дослідження): Збірник статей. – К., 2003.
71. Полонська-Василенко Н. Історія України. У 2х томах. – К., 1992.
72. Реєнт О. Підручник для 9-го класу. – К.: Генеза, 2003.
73. Рибалка І. Історія України. Ч. 1. Від найдавніших часів до кінця XVIII ст. – Х., 1995.
74. Рубач М.А. Очерки по истории революционного преобразования аграрных отношений в Украине. – К., 1954
75. Смолій В.А., Степанков В.С. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 рр.). – К., 1999.
76. Толочко А. Князь у давній Русі: влада, власність, ідеологія. – К., 1992.
77. Толочко П. Київська Русь – К., 1996.
78. Трофимович В. Україна в роки другої світової війни (1939-1945). – Львів, 1995.
79. Турченко Ф. Історія України: Підручник для 9-го класу. – К.: Генеза, 2005.
80. Турченко Ф. Історія України: Підручник для 10-го класу. – К.: Генеза, 2002.
81. Турченко Ф. Історія України: Підручник для 11-го класу. – К.: Генеза, 2006.
82. Україна XVII століття: суспільство, філософія, культура / Під ред. Л. Довгої, Н. Яковенко. – К., 2005.
83. Шаповал Ю. У ті трагічні роки. Сталінізм на Україні. – К., 1990.
84. Шаповал Ю. Україна 20-50-х років: сторінки ненаписаної історії. – К., 1993
85. Швидько Г. Історія України: Підручник для 8-го класу. – К.: Генеза, 1999.
86. Шевчук В. Козацька держава. – К., 1996.
87. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків. – К., 1990-1993. – Т. 1-3.
88. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. – К., 2005.
89. Яковенко Н. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII ст. – К., 1994.
90. Яковлева Т. Руїна Гетьманщини. Від Переяславської ради – до Андрусівської угоди (1659-1667 рр.). – К., 2003.